

Epické šílenství druhé světové války

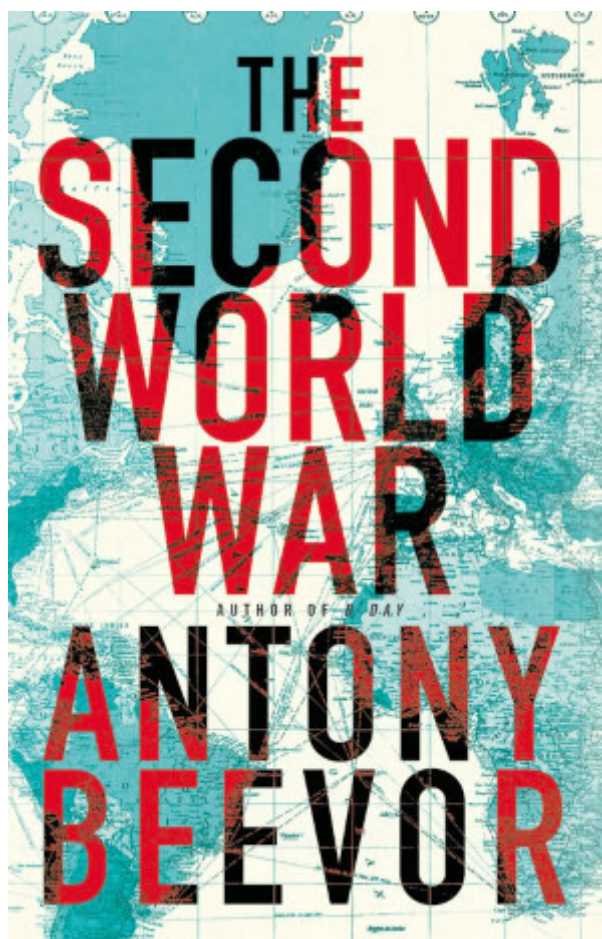
Nj nationalinterest.org/bookreview/the-epic-madness-world-war-ii-7347

22. srpna 2012

Antony Beevor, *Druhá světová válka* (New York: Little, Brown and Co., 2012), 880 stran, 35,00 \$.

VÁLKA JE ze své podstaty dramatická, ale vojenská historie může být nudná. Mnoho tradičních zpráv o slavných bitvách a taženích, které jsou často psány z pohledu generálů, utápí čtenáře v nejasné geografické rozloze a matoucích identifikacích jednotek (třetí pluk 2. divize 4. armády atd.). Tyto svazky jsou jaksi vyprahlé a bez života, stejně jako nudné; dělají ze smrti a utrpení abstraktní.

Ve své knize z roku 1976 *The Face of Battle*, velký moderní vojenský historik John Keegan zavedl nový standard. Keegan, který nedávno zemřel ve věku sedmdesáti osmi let, se rozhodl vyprávět, jaká bitva ve skutečnosti je z pohledu bojovníků, od nejnižšího pěšáka až po polní velitele. Mezi jinými, které otevírají oči, zdokumentoval, že armády a námořnictva často povolovaly – nebo povzbuzovaly – své muže, aby vypili jednu nebo dvě alkoholy, než půjdou do bitvy, aby posílili odvahu nebo alespoň otupili strach. Keeganův přístup v zákopech nesmírně ovlivnil vyprávění vojenské historie. Čerpal z deníků a dopisů i z

oficiálních zpráv po akci a ukázal, že při psaní o vedení války je možné být učený a analytický, ale také živý a osobní. Vojenští historici nyní běžně popisují vnitřní pocity z boje,

Zajímavou otázkou je, zda tyto knihy, ve kterých jste, dělají válku více či méně svůdnou. V roce 2007 jsem na festivalu Aspen Ideas Festival fascinovaně sledoval, jak se romanopisec a spisovatel Tobias Wolff snaží vysvětlit, proč je válka i přes svou ošklivost stále přitažlivá, zejména pro mladé muže, kteří si nejsou jisti svou mužností. V memoárech *In Pharaoh's Army* Wolff psal o své vlastní rozhodně nehrdinské zkušenosti armádního důstojníka ve Vietnamu v polovině 60. let. Wolff se snažil poukázat na malichernost, podlost a nudu své doby, kdy byl válečným vojákem, občas v nebezpečí, ale častěji se zabýval morálně pochybnými činnostmi, jako je výměna televizorů za válečné suvenýry. Ale čtenáři v jeho příběhu přesto našli romantiku a statečnost. "Jaká je zvláštní přitažlivost války?" zeptal se Wolff publika v Aspen. Odpověděl si na svou vlastní otázku: válka má „estetickou kvalitu“, jakkoli groteskní, a také nepopíratelnou narativní sílu. Wolff poznamenal, že celé generace romanopisců napsaly protiválečné knihy, které se zjevně snaží mladým mužům říkat: "Nedělejte to!" ale nakonec je nenápadně povzbudí, aby se otestovali.

Když jsem četl knihu Antonyho Beevora *Druhá světová válka*, myslel jsem na Keegana i Wolffa – a na návnadu války, zároveň odpornou a hrdinskou, nudnou a pornografickou. Na více než osmi stech stranách je Beevorova kniha zářáčkou. Jde o třetí celovečerní zpracování druhé světové války od významného historika za poslední rok. Inferno Maxe Hastingse : *Svět ve válce, 1939–1945* je úžasné, strhující a poutavé. Stejně tak *The Storm of War: A New History of the Second World War* od Andrewa Robertse. Opravdu potřebujeme další encyklopedickou cestu po dobře našlapaných bojištích? Beevor kdysi studoval pod vedením Keegana v Sandhurstu, královské vojenské akademii, a pět mírových let sloužil jako důstojník jedenácté husary britské armády. Mezi jeho předchozí díla patří

poutavé bitevní příběhy z druhé světové války jako *Stalingrad: The Fateful Siege: 1942–1943* ; *Berlín: Pád 1945* ; a *Den D: Bitva o Normandii*. Jeho otevřená motivace k napsání tohoto nového, rozsáhlého pojednání o tak známém tématu je skromná a sebedoceňující: „Vždycky jsem se cítil trochu podvodně, když jsem byl konzultován jako obecný expert na druhou světovou válku, protože jsem si byl velmi dobře vědom velkých mezer. podle mých znalostí, zejména o neznámých aspektech. Tato kniha je částečně aktem nápravy.“

Beevor se prodává nakrátko. Možná je stydlivý nebo praktikuje správné britské podceňování. (Je to chlapec z veřejné školy, vystudoval ve Winchesteru a oženil se do slavné britské rodiny.) Ve svém uznání pokračuje velkolepě, ale nevýrazně, že jeho kniha je „pokusem pochopit, jak do sebe zapadá celá složitá skládačka, s přímými a nepřímými účinky akcí a rozhodnutí, která se odehrávají na velmi odlišných válečných scénách.“ To vše zní velmi důstojně a vysoce konceptuálně, jako ty uspávající svazky starých vojenských historiků.

Ve skutečnosti nás Beevor vrhá přímo do srdce temnoty. Díky lekci od svého bývalého učitele Keegana dělá válku intenzivně osobní, i když zuří na několika kontinentech během téměř deseti let. (Beevor datuje počátek konfliktu do vypuknutí druhé čínsko-japonské války v roce 1937, nikoli do obvyklejší startovací pistole, Hitlerovy invaze do Polska v roce 1939.) Svůj příběh otevírá odhalující anekdotou o mladém vojákově, který se vzdal Američtí výsadkáři během spojenecké invaze do Normandie v roce 1944. Voják, zprvu mylně považován za Japonce, byl Korejec. V roce 1938 byl odveden do Nipponovy Kwantungské armády v Mandžusku, poté zajat Rusy a poslán do pracovního tábora. Poté byl v roce 1942 odveden do Rudé armády. Poté, co byl v roce 1943 zajat německou armádou, v roce 1944 byl poslán k obstavení Atlantického valu. Zemřel v Illinois v roce 1992. Ano, skutečně to byla světová válka. Byla to také, píše Beevor, „největší katastrofa způsobená člověkem v historii“.

Beevorův příspěvek má přesvědčivě ukázat, jak byla druhá světová válka, kterou Američané začali považovat za „dobrou válku“, epickou *hloupá* válka, nemluvě o ponižující a dehumanizující k neuvěření. Kruty a bestie, které vypráví v jasné, živé a dobře zdokumentované próze, mě vyčerpávaly a smutnily. A musím přiznat, že nadšený.

NEJúžasnější, fantasticky děsivá konfrontace byla na východě — Godzilla versus King Kong smrtící zápas Hitlerova nacistického Německa a Stalinova Sovětského svazu. Běda Polákovi nebo Ukrajinci chycenému mezi tyto dvě příšery. Proč německý lid následoval psychotického zločince s přáním smrti — šamana, který sliboval tisíciletou říši, ale neměl dědice a byl si jistý, že zemře mladý — zůstává záhadou, dokonce i v Beevorově bystrém a nesentimentálním převyprávění.

Hitler byl stěží lstivý, pokud jde o jeho šílenství. Jeho politikou uvedenou na první stránce *Mein Kampf* — jehož kopii si musel každý německý pár po svatbě koupit — bylo vyhnat Židy a Slováky z východní Evropy a Ruska na západ od Uralu, aby vytvořili *lebensraum*, životní prostor pro Árijce. mistrovský závod. "Židé se musí dostat z Německa, ano z celé Evropy," řekl Hitler svému ministru propagandy Josephu Goebbelsovi 30. listopadu 1937. "To bude ještě nějakou dobu trvat, ale stane se a musí."

Němci opravdu nebrali jeho apokalyptické ambice vážně, alespoň v prvních letech Třetí říše, podle Beevora. Užívali si plodů ekonomiky rozžhavené přezbrojením a rozhodli se věřit Führerovým prohlášením, že neusiluje o válku. Němci vcelku akceptovali a dokonce přijali Hitlerův paranoidní fašismus. Gestapo, píše Beevor, „bylo překvapivě nečinné. Většina zatčení byla čistě v reakci na udání lidí ze strany jejich německých spoluobčanů.“

Hitler se ve svém megalomanství viděl jako kvazi božstvo. Nebyl náboženský; v malicherném projevu sebeobětování se po dobu války vzdal Vánoc i sledování filmů. Věřil však, že prozřetelnost je na jeho

straně, zvláště poté, co o dvanáct minut unikl bombě, která ho měla v roce 1939 zabít. i když někdo přehlédl bažanta.”)

Přesto spěchal; Beevor poznamenává, že „na jaře 1939 vysvětlil svou netrpělivost rumunskému ministru zahraničí: ‚Teď je mi padesát,‘ řekl. ‚Raději bych měl válku teď, než až mi bude pětapadesát nebo šedesát.‘“ V boji o světovládu věděl, že se nakonec postaví Spojeným státům. Chtěl nejprve dobýt Evropu a Rusko, než bude Amerika připravena vyslat přes Atlantik své síly. Věřil, že měl až do roku 1943 nebo 1944; považoval Američany za silnou „severskou“ rasu podkpanou židovskou kabalou. Přesto pošetile vyhlásil válku Spojeným státům 11. prosince 1941, čtyři dny po Pearl Harboru (FDR vyhlásila válku Japonsku, ale ne Německu). „Velmoc si nenechá vyhlásit válku, ale vyhlašuje válku sama,“ prohlásil Hitlerův ministr zahraničí Joachim von Ribbentrop. pravděpodobně ozvěnou Hitlerových vlastních slov. „Od té chvíle se Německo stalo neschopným vyhrát druhou světovou válku přímo,“ píše Beevor.

Hitler pravděpodobně již zajistil zánik Říše ještě větší chybou. V červnu 1941 lehkomyšlně prolomil tabu proti válce na dvou frontách a ignoroval příkaz velkého německého státníka Otta von Bismarcka nikdy nenapadnout Rusko. Porazit „židovský bolševismus“ by bylo snadné, předpovídal Hitler. "Stačí kopnout do dveří a celá shnilá budova se zřítí," řekl svým velitelům. Někteří si nebyli tak jisti; znovu si četli zprávu generála Armanda de Caulaincourta o Napoleonově tažení na Moskvu a strašlivém ústupu. Ale zůstali mámou.

Pullquote: Beevorův příspěvek má přesvědčivě ukázat, jak byla druhá světová válka, kterou Američané začali považovat za „dobrou válku“, epicky hloupou válkou, nemluvě o ponižující a neuvěřitelné dehumanizující. Obrázek: Typy esejí: [Recenze knihy](#)

